

Baintner Károly

A Városliget, avagy az „élhetetlen város projekt”

A változó nevű Múzeum-Liget projekt azzal indult, hogy helyet kell csinálni a Várban, menjen ki onnan a Nemzeti Galéria. De miért pont a Central Parkba a rozstdaövezetek helyett? Borítékolható, hogy a stratégia kidolgozásánál ki milyen személyes előnyt vagy hasznot célzott meg, de idáig már nem fogok elmenni.

A közpark funkció

„A Liget kihasználatlan!” – hallottuk. Ez pontosan igaz január hónapra. Jó időben viszont sokan használják rekreációs célból, a néhány még meglévő játszótér pedig túlszűfoltta válik. Az Állatkert környékén pedig már most is a turisztikai funkció dominál a rekreáció felett.

„A Liget leromlott, elhanyagolt!” – Ez is igaz. Ugyanakkor volt pénz a leromlottság bemutatására, hogy meg lehessen indokolni a „fejlesztést”. Úgy látszik, hogy a hanyagolás célzatos volt, és csak 2015 derekán változott a stratégia. Elkezdődött egy kiüresedett játszótér helyreállítása és a környékbeli házak „zöldítési” pályázatának kiírása és elbírálása, egy apró botránnyal fűszerezve. A Vajdahunyad vár mállásának megállítása is már régen szükségessé vált. A Városligetnek a közpark funkcióval összeegyeztethető beépítettsége már most is túlzott, és szabályzatokba ütközik. Vitatott, hogy pontosan hány % a jelenlegi beépítettség és mennyi lesz később, a Felvonulási tér felszántása után. Eközben keveredik a zöldfelület fogalma a mindenki által rekreációra használható zöldterület fogalmával. Egy biztos: száznál több természetes fa kivágása nem pótolható a fűmag szétszórásával.

A Városliget használója a pesti polgár

Urbanisztikai és építészeti szempontból a Liget-projektet mások már nagyon jól bemutatták és kritizálták. Ezen felül lezajlott a Katona József színház

kávézójában egy vita a Városligetről, amely odáig fajult, hogy a leendő múzeumokban milyen képeket lehet majd egymás mellé akasztani. Szerintem viszont az a lényeges, hogy mitől fogják megfosztani a pesti polgárt.

A Duna alig észrevehetően egy 90°-os kanyart tesz meg a Fővárosban. A Ligettől kiindulva akár a Dózsa György út és Dráva utca mentén haladunk, akár a Tököly-, Rákóczi-, Kossuth-tengelyen megyünk végig, egyaránt a Dunához jutunk. A két tengely által bezárt területen jelentős parkot nem találunk, csak házrengeteget. A Margit-sziget elég nehezen megközelíthető. Délebbre jobb a helyzet, mert a Ferencvárosból elérhető az Orczy-kert és a szintén megtámadott Népliget.

A belső kerületek nagyobb része masszív házrengeteg, már ott is fellélegzik az ember, ahol az emeletes házak körül néhány fát találunk. Az apró játszótereken gyakran még egy szál fű sincs. A belső kerületek lakosai rekreációs szempontból a Városligetre vannak utalva, de még a Ligeten túli részek is a Rákospatakig. Ez legalább **350-400 ezer embert tesz ki**. Kevés a mindennapos látogató, de a Liget a ritkábban használók számára is fontos: a családok többségének nincs kocsija, nyaralója vagy repülőjegye. Gyerekkocsival nehéz nagyobb távolságokat megtenni a tömegközlekedésben. És akkor még nem is számoltam a vidéki és a külföldi látogatókkal.

A pesti polgár számára **a Liget egy olyan érték, amit nem lehet becserélni** Tiziano festményre, Seuso-üstre vagy üvegpalotára. A beépítés visszafordíthatatlan: nemcsak az unokámat érinti, hanem majd az ő unokáit is. **Károkozás több száz milliárd forintért**. Az isztambuli Gezi-park védelme során emberek haltak meg. Hát velünk mindent meg lehet csinálni?! Az unokámat ugyanúgy nem kérdezték meg a tervezetről, mint engem vagy a pesti százezreket. A lakossági egyeztetés **a döntés után** történt meg és cinikusan formális volt. A dolog azonban még ennél is súlyosabb, mert a pesti lakosság többsége tájékozatlan vagy félretájékoztatót, támogatja a „fejlesztést”, nem tudván, hogy a Liget elvételéről van szó, **nem tudják, hogy mi vár rájuk**. Olyanok is vannak, akik már mindenre immunisak: arra várnak, hogy úgysem lesz meg a pénz a Múzeum-negyedre. A félretájékoztatót lakosok még nem tudják, hogy a beígért „zöldfelület

növelés" fakívágást jelent. Ezután jön az építkezéssel járó feltúrás, a maradékra ráengedik a milliányi turistát, elromlik a közlekedés, végül pedig be nem tervezetten büfék, éttermek, részegek és tolvajok jelennek meg. Van ugyan egy halvány ígélet, hogy épületen kívüli vendéglátást nem fognak engedélyezni, viszont nem lesz hely az épületekben, és ki fog nemet mondani a multimilliárdos vállalkozónak? A kismamákkal együtt az unokám is **kiszorul** a Ligetből. A Vajdahunyad és a Zoo tájékán már jelenleg is a turisztikai funkció dominál, ami rendben is lenne, az új múzeumok viszont **az egész Liget rekreációs funkcióját veszélyeztetik**. A pesti polgár csak ekkor fog rájónni, hogy átvették, de ekkor már késő lesz, semmit sem tehet majd ellene.

Lenyomják a torkunkon, avagy hogyan válik egy szakmai kérdés politikaivá

Ha a döntést egy fair tájékoztatás és vita előzi meg, lassabban indul be a munka, de számos hibától és zsákutcától megkímélhető a projekt. Nálunk viszont úgy történik, hogy az ötletéről hoznak egy döntést, aztán pedig egy **„törvénytelenégi törvényt”**, amellyel lehetővé teszik az alkotmány-sértéstől kezdve az összes egyéb törvény, szabály, szakmai szempont és jogos érdek áthágását. Végül jött a kötelező lakossági meghallgatás. Itt a kérdésekre kétféle választ kaphattunk: A közlekedéssel kapcsolatban még nem alakultak ki a tervek, még nincs döntés, erre még nem lehet rákérdezni. Az összes többire vonatkozóan pedig: **„Ez már el van döntve**, ezen nem lehet változtatni.” A múzeumok elhelyezése egyébként sem tartozik a meghallgatás tárgykörébe, „ezt már előre közöltük.” Egy hölgy (KJ) ezt az eljárást így jellemezte: *„Ha én elhatározom, hogy a szomszédom ablaka elé minden tiltakozása ellenére márpedig budít építek, de megkérdezem tőle, hogy az piros legyen vagy sárga, az sok mindennek nevezhető, csak egyeztetésnek nem.”*

Az ilyesfajta eljárásnál **a kritikák betonfalba ütköznek**. A legjobb urbanisztikai és városvédő szakemberek alternatív javaslatait lesöpörték. Az ellenzék ilyenkor nem lát más megoldást, minthogy „meg kell dönteni a

kormányt”, a kormánypártiak pedig felsorakoznak a miniszteri biztos mellett. Ezzel a szakmai kérdés már át is alakult politikai kérdéssé. Az ellenzék a kákán is csomót keres, a kormány pedig presztízs-kérdést csinál abból, hogy semmiből sem enged. Talán nem véletlen, hogy a 2014-es parlamenti választások során a kormánypárt elvesztette a Liget-körüli körzeteket.

Közlekedés, parkolás és a Felvonulási tér (56-osok tere)

A miniszteri biztos és a környezetvédők egyetértenek abban, hogy meg kellene szüntetni azt a gépkocsi forgalmat, amely folyamatosan áramlik a Kós Károly sétány hosszában az M3-astól az Andrásy-út felé. A kérdés az, hogy hogyan! Az általam hallott, embrionális állapotban levő tervekben az a közös, hogy még rosszabbá tenné a közlekedés helyzetét, dugókat okozva különböző helyeken. Lehet, hogy még mindig a mostani az optimális megoldás.

A Felvonulási teret a Rákosi időszakban betonozták le, a Ligetből kihalásítva. Azóta viszont a tér megtalálta hasznos feladatát. Naponta kb. kétezer gépkocsi parkol itt, részben cserélődve. A környező utcák telítettek parkoló kocsikkal. A külvárosiak és az M3-as felől a városba érkezők a téren teszik le a kocsijukat és tömegközlekedéssel tudnak tovább utazni a Belváros irányában. Több ilyen hely kellene a városban, de még ezt is meg akarják szüntetni. Lehet azzal érvelni, hogy csúnya ez a tér, és hogy a parkolók helyett lesznek majd mélygarázsok, de arra nincs válasz, hogy egy átlagember hogyan fogja megfizetni a mélygarázst, ha egyáltalán lesz üres hely turista-szezonban.

További problémát jelenthet, hogy a tér hosszába tervezett, összefüggő mélygarázs-sor akadályozza a Duna felé áramló talajvíz útját. A Ligetben ez nem okoz problémát, viszont a Liget külső szélén a pincék elvizesedhetnek, a Dózsa György-úti ház sor alatt pedig a csökkenő talajvíz szint miatt a házak megsüllyedhetnek. A problémát a tervezők igyekeznek elbagatellizálni.

Ráday Mihály hívta fel a figyelmet arra, hogy a Felvonulási tér ugyan a Ligetből lett kihalásítva, de ez még nem jelenti azt, hogy be is kellene építeni, befejezve Rákosi munkáját. Ehhez még azt teszem hozzá, hogy a tér (részleges) beépítése azt jelenti, hogy a Dunától induló házrengeteg még tovább fog kifelé terjeszkedni.

Nem kevesen vásároltak szándékosan Liget-közeli lakást. Az önkormányzati faültetések, ahol ez egyáltalán lehetséges, nem helyettesítheti a Ligetet. Megjósolható, hogy a Liget elvétele a Külső-Erzsébetvárosnak Külső-Józsefváros jellegű leromlását fogja eredményezni. Az emberek még inkább beszorulnak a kutyaszaros házrengetegbe. Nehezebbé válik a gyermek-vállalás és felnvelés, a nem-vállalt gyerekek száma pedig fel sem mérhető.

A múzeumok

Azt már többen elmondták, hogy a múzeumok koncentrációja nem jár semmilyen pozitív hatással a múzeum vagy a látogató számára. A jövőbe álmódott „Liget brand” egy üres szlogen. A Ligetet viszont meglepően nagy számban látogatják a hazánkban élő külföldi családok a gyerekeikkel. Egy végzős, norvég egyetemista lánytól ezt hallottam: „Külföldi barátaimmal gyakran kimegyünk a Ligetbe, de nem a múzeumok miatt.” Ez az igazi Lízse-brand, és ez már jelenleg is megvan! A múzeumok koncentrációja legfeljebb annak jó, aki az ablakából végig akar tekinteni a birodalmán. Egyes kiválasztott múzeumok előnyös helyzetbe kerülnek ugyan, a többieknek viszont karbantartásra sem jut, szétesnek, mint az Iparművészeti, és esetleg a villanyszámlát sem tudják kifizetni. Nehogy csak a nagy dolgok számítsanak!

Döntés után gondolkodás

Először megtörtént a döntés a projektről, aztán hoztak egy törvényt, amely feljogosít minden törvénytelenég elkövetésére. Az Alaptörvény (más néven Alkotmány) pedig mintha nem is létezne. Megkezdődött a pénzköltés pályázatokra és propagandára. Felmerült a Trianon múzeum ötlete is, de aztán elhalványult.

Egy újabb fordulatról a Városliget infót idézem: „Agyrém: A városligeti tragikomédia tovább folytatódik, miközben már mindenki számára világossá kellett volna válni a ténynek: a terület teljességgel **alkalmatlan** a kívánt funkciók befogadására. A Múzeumi Negyed és a családi élményparkot csak

a 200 éves közpark megcsonkításával, a védett történelmi kert címre joggal aspiráló Városliget teljes tönkretételével lehet megépíteni. – Egy évvel a Városliget építési szabályzat elfogadása után kezdődik az egész cirkusz előlről. Kiderült, a kijelölt építési helyek kicsik, az épületek és az építkezés alatti felvonulási terület nagyobb helyet igényel. Fővárosi bizottság tárgyalja a módosítást.”

Időnként hírek érkeznek, hogy talán mégis kihúznának a tervekből ezt vagy azt, ami drága és fölösleges, esetleg nem tetszik valakinek. Egy másik széljárás azonban bármikor visszahozhatja őket.

A gondolkodás a felső régiókban tehát megkezdődött, de csak alapjáraton.

Arra még nem terjedt ki, hogy az „élhetetlen város projekt” 350-400 ezer ember életminőségét fogja rontani, vagy tovább rontani.

De mivel a kártékonyság **átterjed a következő generációkra is, az érintettek száma több millióra szorzódik fel. A lakosság, a humanitás elleni támadásról van szó,** mint egy háborúban, és ezt én bűncselekménynek tekintem, még akkor is, ha az ügyességet ez egy cseppet sem zavarja. Száz év múlva utódaink így fognak gondolkodni rólunk: „Hát állatok voltak ezek, hogy egy csepp szolidaritás sem szorult beléjük egymás iránt és a gyerekeik iránt!?”

El a kezekkel a Városligettől!

